

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమద్భాగవతే ఉద్ధవగీతాసు
॥ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

అథ బ్రహ్మాఽఽత్మజైర్దేవైః ప్రజేశైరావృతోఽభ్యగాత్ |
భవశ్చ భూతభవ్యేశో యయౌ భూతగణైర్వృతః || 1.1 ||

ఇంద్రో మరుద్భిర్భగవానాదిత్యా వసవోఽశ్వినౌ |
ఋభవోఽంగిరసో రుద్రా విశ్వే సాధ్యాశ్చ దేవతాః || 1.2 ||

గంధర్వాప్సరసో నాగాః సిద్ధచారణగుహ్యాకాః |
ఋషయః పితరశ్చైవ సవిద్యాధరకిన్నరాః || 1.3 ||

ద్వారకాముపసంజగ్ముః సర్వే కృష్ణదిదృక్షవః |
వపుషా యేన భగవాన్ నరలోకమనోరమః |
యశో వితేనే లోకేషు సర్వలోకమలాపహం || 1.4 ||

తస్యాం విభ్రాజమానాయాం సమృద్ధాయాం మహార్థిభిః |
వ్యచక్షతావితృప్తాక్షాః కృష్ణమద్భుతదర్శనం || 1.5 ||

స్వర్గోద్యానోపగైర్మాల్యైశ్చాదయంతో యుదూత్తమం |
గీర్భిశ్చిత్రపదార్థాభిస్తుష్టువుర్జగదీశ్వరం || 1.6 ||

శ్రీదేవా ఊచుః

నతాః స్మ తే నాథ పదారవిందం

బుద్ధీంద్రియప్రాణమనోవచోభిః |

యచ్చింత్యతేఽంతర్హృది భావయుక్తైః -

ర్ముముక్షుభిః కర్మమయోరుపాశాత్ || 1.7 ||

త్వం మాయయా త్రిగుణయాఽఽత్మని దుర్విభావ్యం
 వ్యక్తం సృజస్యవసి లుంపసి తద్గుణస్థః |
 నైతైర్భవానజిత కర్మభిరజ్యతే వై
 యత్స్యే సుఖేఽవ్యవహితేఽభిరతోఽనవద్యః || 1.8 ||

శుద్ధిర్నృణాం న తు తథేద్య దురాశయానాం
 విద్యాశ్రుతాధ్యయనదానతపఃక్రియాభిః |
 సత్త్వాత్మనామృషభ తే యశసి ప్రవృద్ధ -
 సచ్ఛృద్ధయా శ్రవణసంభృతయా యథా స్యాత్ || 1.9 ||

స్యాన్నస్తవాంఘ్రిరశుభాశయధూమకేతుః
 క్షేమాయ యో మునిభిరార్ద్రహృదోహ్యమానః |
 యః సాత్వత్తైః సమవిభూతయ ఆత్మవద్భి -
 ర్వ్యాహేఽర్చితః సవనశః స్వరతిక్రమాయ || 1.10 ||

యశ్చింత్యతే ప్రయతపాణిభిరధ్వరాగ్నౌ
 త్రయ్యా నిరుక్తవిధినేశ హవిర్గ్రహీత్వా |
 అధ్యాత్మయోగ ఉత యోగిభిరాత్మమాయాం
 జిజ్ఞాసుభిః పరమభాగవతైః పరీష్టః || 1.11 ||

పర్యుష్టయా తవ విభో వనమాలయేయం
 సంస్పార్ధినీ భగవతీ ప్రతిపత్నివచ్ఛ్మిః |
 యః సుప్రణీతమముయార్హణమాదదన్నో
 భూయాత్ సదాంఘ్రిరశుభాశయధూమకేతుః || 1.12 ||

కేతుస్త్రివిక్రమయుతస్త్రిపతత్పతాకో
 యస్తే భయాభయకరోఽసురదేవచమోఽః |
 స్వర్గాయ సాధుషు ఖలేష్వితరాయ భూమన్
 పాదః పునాతు భగవన్ భజతామఘం నః || 1.13 ||

నస్యోతగావ ఇవ యస్య వశే భవంతి
 బ్రహ్మాదయస్తనుభృతో మిథురర్ద్యమానాః |
 కాలస్య తే ప్రకృతిపూరుషయోః పరస్య
 శం నస్తనోతు చరణః పురుషోత్తమస్య || 1.14 ||

అస్యాసి హేతురుదయస్థితిసంయమానాం
 అవ్యక్తజీవమహతామపి కాలమాహుః |
 సోఽయం త్రిణాభిరఖిలాపచయే ప్రవృత్తః
 కాలో గభీరరయ ఉత్తమపూరుషస్త్వం || 1.15 ||

త్వత్తః పుమాన్ సమధిగమ్య యయా స్వవీర్యం
 ధత్తే మహాంతమివ గర్భమమోఘవీర్యః |
 సోఽయం తయానుగత ఆత్మన ఆండకోశం
 హైమం ససర్జ బహిరావరణైరుపేతం || 1.16 ||

తత్తస్థుషశ్చ జగతశ్చ భవానధీశో
 యన్మాయయోత్థగుణవిక్రియయోపనీతాన్ |
 అర్థాంజషన్నపి హృషీకపతే న లిప్తో
 యేఽన్యే స్వతః పరిహృతాదపి బిభృతి స్మ || 1.17 ||

స్మాయావలోకలవదర్శితభావహారి -
 భ్రూమండలప్రహితసౌరతమంత్రశౌండైః |
 పత్స్వస్తు షోడశసహస్రమనంగబాణై -
 ర్యస్యేంద్రియం విమథితుం కరణైర్న విభవ్యః || 1.18 ||

విభవ్యస్తవామృతకథోదవహస్త్రిలోక్యాః
 పాదావనేజసరితః శమలాని హంతుం |
 ఆనుశ్రవం శ్రుతిభిరంఘ్రిజమంగసంగై -
 స్తీర్థద్వయం శుచిషదస్త ఉపస్పృశంతి || 1.19 ||

శ్రీబాదరాయణిరువాచ

ఇత్యభిష్టూయ విబుధైః సేశః శతధృతిర్హరిం ।
అభ్యభాషత గోవిందం ప్రణమ్యాంబరమాశ్రితః ॥ 1.20 ॥

శ్రీబ్రహ్మోవాచ

భూమేర్భారావతారాయ పురా విజ్ఞాపితః ప్రభో ।
త్వమస్మాభిరశేషాత్మంస్తత్తథైవోపపాదితం ॥ 1.21 ॥

ధర్మశ్చ స్థాపితః సత్పు సత్యసంధేషు వై త్వయా ।
కీర్తిశ్చ దిక్షు విక్షిప్తా సర్వలోకమలాపహా ॥ 1.22 ॥

అవతీర్య యదోర్వంశే బిభ్రద్ రూపమనుత్తమం ।
కర్మాణ్యుద్దామవృత్తాని హితాయ జగతోఽకృథాః ॥ 1.23 ॥

యాని తే చరితానీశ మనుష్యాః సాధవః కలౌ ।
శృణ్వంతః కీర్తయంతశ్చ తరిష్యంత్యంజసా తమః ॥ 1.24 ॥

యదువంశేఽవతీర్ణస్య భవతః పురుషోత్తమ ।
శరచ్ఛతం వ్యతీయాయ పంచవింశాధికం ప్రభో ॥ 1.25 ॥

నాధునా తేఽఖిలాధార దేవకార్యావశేషితం ।
కులం చ విప్రశాపేన నష్టప్రాయమభూదిదం ॥ 1.26 ॥

తతః స్వధామ పరమం విశస్వ యది మన్యసే ।
సలోకాల్లోకపాలాన్ నః పాహి వైకుంఠకింకరాన్ ॥ 1.27 ॥

శ్రీభగవానువాచ

అవధారితమేతన్నే యదాత్థ విబుధేశ్వర ।
కృతం వః కార్యమఖిలం భూమేర్భారోఽవతారితః ॥ 1.28 ॥

తదిదం యాదవకులం వీర్యశౌర్యశ్రియోద్ధతం ।
లోకం జిఘ్నుక్షద్ రుద్ధం మే వేలయేవ మహార్ణవః ॥ 1.29 ॥

యద్యసంహృత్య దృప్తానాం యదూనాం విపులం కులం ।
గంతాస్మ్యనేన లోకోఽయముద్వేలేన వినంక్ష్యతి ॥ 1.30 ॥

ఇదానీం నాశ ఆరబ్ధః కులస్య ద్విజశాపతః ।
యాస్యామి భవనం బ్రహ్మన్నేతదంతే తవానఘ ॥ 1.31 ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యుక్తో లోకనాథేన స్వయంభూః ప్రణిపత్య తం ।
సహ దేవగణైర్దేవః స్వధామ సమపద్యత ॥ 1.32 ॥

అథ తస్యాం మహోత్పాతాన్ ద్వారవత్యాం సముత్థితాన్ ।
విలోక్య భగవానాహ యదువృద్ధాన్ సమాగతాన్ ॥ 1.33 ॥

శ్రీభగవానువాచ
ఏతే వై సుమహోత్పాతా వృత్తిష్టంతీహ సర్వతః ।
శాపశ్చ నః కులస్యాసీద్ బ్రాహ్మణేభ్యో దురత్యయః ॥ 1.34 ॥

న వస్తవ్యమిహాస్మాభిర్జిజీవిషుభిరార్యకాః ।
ప్రభాసం సుమహాత్పుణ్యం యాస్యామోఽద్యైవ మాచిరం ॥ 1.35 ॥

యత్ర స్నాత్వా దక్షశాపాద్ గృహీతో యక్షణోడురాట్ ।
విముక్తఃకిల్బిషాత్ సద్యో భేజే భూయఃకలోదయం ॥ 1.36 ॥

వయం చ తస్మిన్నాప్లుత్య తర్పయిత్వా పితౄన్ సురాన్ ।
భోజయిత్వోశిజో విప్రాన్ నానాగుణవతాంధసా ॥ 1.37 ॥

తేషు దానాని పాత్రేషు శ్రద్ధయోప్త్యా మహంతి వై ।
వృజినాని తరిష్యామో దానైర్నౌభిరివార్ణవం ॥ 1.38 ॥

శ్రీశుక ఉవాచ

ఏవం భగవతాఽఽదిష్టా యాదవాః కురునందన |
గంతుం కృతధియస్తీర్థం స్యందనాన్ సమయూయుజన్ || 1.39 ||

తన్నిరీక్ష్యోద్ధవో రాజన్ శ్రుత్వా భగవతోదితం |
దృష్ట్వాఽరిష్టాని ఘోరాణి నిత్యం కృష్ణమనువ్రతః || 1.40 ||

వివిక్త ఉపసంగమ్య జగతామీశ్వరేశ్వరం |
ప్రణమ్య శిరిసా పాదౌ ప్రాంజలిస్తమభాషత || 1.41 ||

శ్రీఉద్ధవ ఉవాచ

దేవదేవేశ యోగేశ పుణ్యశ్రవణకీర్తన |
సంహృత్తైతత్ కులం నూనం లోకం సంత్యక్ష్వతే భవాన్ |
విప్రశాపం సమర్థోఽపి ప్రత్యహన్న యదీశ్వరః || 1.42 ||

నాహం తవాంఘ్రికమలం క్షణార్థమపి కేశవ |
త్యక్తుం సముత్సహే నాథ స్వధామ నయ మామపి || 1.43 ||

తవ విక్రీడితం కృష్ణ నృణాం పరమమంగలం |
కర్ణపీయూషమాస్వాద్య త్యజంత్యన్యస్పృహం జనః || 1.44 ||

శయ్యాసనాటనస్థాన స్నానక్రీడాశనాదిషు |
కథం త్వాం ప్రియమాత్మానం వయం భక్తాస్త్యజేమహి || 1.45 ||

త్వయోపభుక్తస్రగ్గంధ వాసోఽలంకారచర్చితాః |
ఉచ్ఛిష్టభోజినో దాసాస్తవ మాయాం జయేమ హి || 1.46 ||

వాతాశనా య ఋషయః శ్రమణా ఊర్ధ్వమంధినః |
బ్రహ్మఖ్యం ధామ తే యాంతి శాంతాః సంన్యాసినోఽమలాః || 1.47 ||

వయం త్వహ మహాయోగిన్ భ్రమంతః కర్మవర్తసు |
త్వద్వార్తయా తరిష్యామస్తావకైర్దుస్తరం తమః || 1.48 ||

స్మరంతః కీర్తయంతస్తే కృతాని గదితాని చ |
గత్యుత్స్మితేక్షణక్షేలి యన్మలోకవిడంబనం || 1.49 ||

శ్రీశుక ఉవాచ
ఏవం విజ్ఞాపితో రాజన్ భగవాన్ దేవకీసుతః |
ఏకాంతినం ప్రియం భృత్యముద్ధవం సమభాషత || 1.50 ||

|| ఇతి ఉద్ధవగీతాసు ప్రథమోఽధ్యాయః సమాప్తః ||